

Arbeidets stilling i det nye Norge.

Vi gjengir her et kapittel av skriftet Norsk arbeidsliv etter krigen, som vi omtalte i forrige nummer. Det skriver seg som nevnt fra norsk regjeringshold.

Alle er interessert i at arbeidet med gjenoppbygningen av landet kan påbegynnes straks etter gjenerobringen, og at det kan pågå uforstyrret av opprivende arbeidskonflikter. Men det vil ikke hjelpe stort å erstatte den nazistiske tvangsmaskin med en ny. Arbeidsfred kan under demokratiske forhold bare oppnåes hvis partene er enig om å fjerne hovedårsaken til konflikten. Ved det forslag som vi har framsatt til en nyorganisering av næringslivet mener vi at vi har pekt på grunnlaget for en slik enighet. Det står igjen å nærmere utforme konsekvensene av dette synet når det gjelder arbeidernes rettigheter og plikter. Vi sammenfatter vårt ~~syn~~ hovedsyn i følgende punkter :

A.

1. Full beskjeftigelse med rett til arbeid og plikt til arbeid, må sikres. Arbeidernes rett til arbeid lovfestes som en juridisk rett. Plikten til arbeid blir virkeliggjort for alle arbeidsføre ved at arbeidskraften kan ledés dit hvor den er nødvendig for å løse samfunsviktige oppgaver. Enhver arbeider har rett til å søke seg over fra en bedrift til en annen i samme næring, eller til en annen næringsgren. Statens disponering av arbeidskraften gjøres først gjeldende når arbeidernes eget frie valg ikke dekker behovet. Arbeidstjeneste innføres for all ungdom, både gutter og jenter.
2. Yrkesopplæring organiseres under en sentralledelse med sikte på å utnytte folkets arbeidskraft best mulig, og å sikre den best mulige rekrutering til de høyere stillinger. Yrkesopplæringen omfatter alle arbeidere i de årsklasser hvor denne opplæring er av betydning, og den må være organisert slik at all videre opplæring bygges på den lavere. Alle må ha de samme muligheter for å komme videre. For å nå dette mål må det offentlige ta på seg en stor del av utgiftene til underhold av dem som går i lære. Sentralledelsen for yrkesopplæringen må samarbeide nøye med arbeidsformidlingen og planmyndighetene for næringslivet og for de enkelte næringer, slik at den utdanning som blir satt igang svarer til næringens behov for faglært arbeidskraft.

B.

1. Alle sikres en social forsvarlig lønn. Lønnen for de enkelte grupper av arbeidere bør graderes etter utdanning og dyktighet som kreves i vedkommende arbeide, og under hensyn til arbeidets farlighet, ubehag eller andre omstendigheter. Det opprettes et lønnsråd bestående av representanter for de faglige hovedorganisasjoner, for atatenes råd for næringslivet og for de interesserte departementer til å drøfte og bearbeide disse hovedlinjer for lønnspolitikken, og til å avgi uttalelser til de instanser som får lønsspørsmålet til behandling.
2. Viktige stillinger besettes etter kvalifikasjoner.
3. Hvor bedriften eller næringen ikke ser seg istand til å betale den lønn som således er avtalt eller fastsatt, skal arbeids- og/eller bedriftsledelsen, eller deres organisasjoner, bringe spørsmålet om bedriftens fortsatte virksomhet inn til behandling for ved-

kommende næringsssammenslutning, eventuelt statens råd for næringslivet. På samme måte som nevnt under forslaget til næringsenes organisasjon.

4. Trykdeordningen må utbygges slik at alle ikke arbeidsføre og uforsørgede blir tatt hand om, og slik at forsorgsvesenet i den gamle form oppheves.

C.

1. Landet står overfor store gjenoppbygningsarbeider. Det er nødvendig å heve levestandarden på grunn av den underernæring som har funnet sted under okkupasjonen. En samlet arbeidsinnsats av hele folket er derfor nødvendig. For å kunne løse disse oppgaver, og under forutsetning av at de nye organisasjoner av næringslivet gjennomføres, sikres arbeidsfreden på følgende måte:

"Alle arbeidskonflikter og interessedvister som det ikke er oppnådd enighet om etter vanlige forhandlinger og mekling, henføres for en nærmere fastsatt periode til avgjørelse av en nevnd oppnevnt av offentlige myndigheter. Nemnda sammansettes av like mange representanter for arbeidernes og arbeidsgivernes organisasjoner og representanter for staten. En av representantene for arbeiderne og en for arbeidsgiverne skal representere det fag eller den industri som eroppe til behandling.

2. Rettstvister må nu som før høre inn under Arbeidsretten.

3. De gamle meklingsinstitusjoner må opprettholdes og utbygges videre. Arbeidstvistloven må tas opp til revisjon. Alle arbeidere og alle arbeidsgivere skal stå tilsluttet sine faglige organisasjoner.

Krigens gang. Den 25 oktober ble den første by i Norge befridd for tyskere. Det var russerne sammen med norske stridskrefter som drev tyskerne ut av Kirkenes. I den anledning talte Kong Haakon og Statsminister Nygaardsvold osdag kvell. Kongen uttalte sin glede over at befrielsen av vårt land nu var begynt. Og han minnet om den avtale som er truffet med de allierte hvoretter de befrieede områder skal komme under norsk administrasjon og norsk rettsvesen så snart de militære forhold tillater det. Nygaardsvold meddelte at mat, klær og brensel vil bli tilført de befrieede områder straks. Quislinger og andre forredere må tas i varetekt til de kan komme under norsk lov og dom.

Det gjeller nu å holde hodet kaldt. Hver av oss må være rede til å gjøre sin innsats, men ingen overilte handlinger. Avvent ordrene fra den militære overkomando og hjemmefrontens ansvarlige ledelse.

I Holland er byene Bergen Opsum og Bredo inntatt. I Østpreusen pågår harde kamper. Tyskerne gjør stadige motangrep, som blir slått tilbake. Russerne har framgang i Petsamo og Kirkenesområdet. Lørdag ble det senket 10 fartøyer og 3 Destroyere utenfor Nord norske kysten. Søndag morgen ble Von Tirpits angrepet av Britiske fly utenfor Tromsø. Den fikk bl. a. en 6 tons fulltreffer.

Utenriksminister Trygve Lie og Justisminister Terje Vold er kommet til Stockholm, og har hatt konferanse med den svenske utenriksminister. Flyåttaket på Bergen natt til søndag var det tyngste byen har hatt. Det varte nesten en time, og var konsentrert om u-båthavnen og verkstedene på Laksevåg. Et av flyene kom i skadet tilstand inn over byen og måtte slippe sin bombelast som slo ned i Komediebakken, hvoretter flyet gikk ned ved Florida. Det gamle komediehus styrtet sammen så bare den vestlige fløy står igjen. I Komediebakken oppsto der brann og husrekkene på begge sider av gaten strøk med. Etter det vi har fått oppgitt er 4 brannmenn drept og endel såret. Videre er der funnet 6 dødsofre og ca. 80 er såret. Innenfor det militære område på Laksevåg oppsto det veldige branner og store eksplosjoner som vedvarte til søndag morgen. På Nygård oppsto et par branner som antagelig skyldes granatnedslag.

Hjemmefronten maner nu til forsiktighet. Større rassier og undersøkelser kan ventes. Vær forsiktig, ta ingen unødige risiko.

EN ANCIVER MINDRE. N.S. konstabel Walter Pedersen ble skutt på trikken onsdag kvell.